

ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΝΕΟ-ΟΘΩΜΑΝΟΙ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Ένα άλλο παρελθόν για ένα άλλο μέλλον

Στο βιβλίο του *Θεσσαλονίκη, πόλη των φαντασμάτων* ο Μαρκ Μαζάουερ, επιφανής καθηγητής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια της Νέας Υόρκης, με αξεπέραστη μαστοριά παρασιωπά κατ' επιλογήν κρίσιμα ιστορικά γεγονότα, υποτιμά πολλά σημαντικά και μεγεθύνει ασήμαντα. Με γλαφυρότητα και με αλά καρτ Ιστορία ζωντανεύει γοητευτικά φαντάσματα που συνεπαίρνουν τους αναγνώστες του σε μια φανταστική πόλη αποσπώντας επί 7 χρόνια διθυραμβικές κριτικές, χιλιάδες αναγνώστες και ισχυρό δίκτυο υπερασπιστών στην Ελλάδα. Για ποιον ακριβώς λόγο; Γιατί ειδικά τη Θεσσαλονίκη; Και γιατί στον συγκεκριμένο ιστορικό χρόνο;

Ο ίδιος αυτοπροσώπως απαντά στη σελίδα 554 του επιμάχου βιβλίου του ως εξής: «Καθώς τα μικρά κράτη ενσωματώνονται σε έναν ευρύτερο Κόσμο, ένα άλλο μέλλον μπορεί να χρειάζεται ένα άλλο παρελθόν». Παρότι γνωρίζει ασφαλώς την Ιστορία, παραδέχεται ότι κατασκεύασε «ένα άλλο παρελθόν» της Θεσσαλονίκης, το οποίο ουδέποτε υπήρξε αλλά είναι απαραίτητο για το «άλλο μέλλον» και τον άλλο ρόλο της αυριανής Θεσσαλονίκης στον «ευρύτερο Κόσμο» όπου «τα μικρά κράτη ενσωματώνονται».

Γι' αυτό, λοιπόν, ο Μαζάουερ εμφυτεύει τη δήθεν «αλήθεια» ότι η Θεσσαλονίκη:

1. Ήταν «πολυπολιτισμική» και έτσι μόνον επί αιώνες «ευτύχησε».
2. «Εξελληνίσθηκε» μεταξύ 1912-2012 οπότε «έχασε τον πλούτο της» και
3. Η οθωμανική εξουσία προσέφερε «ανοχή, ασφάλεια και ευημερία σε όλους».

Με τα *Φαντάσματα* του Μαζάουερ διασταυρώνονται «συμπτωματικά» οι κρίσιμες γεωπολιτικές εξελίξεις στα Βαλκάνια και ο κομβικός ρόλος της Θεσσαλονίκης στην περιοχή, η χρεοκοπία της Ελλάδας και η συνακόλουθη ένταξη της στον υπερ-εθνικό μηχανισμό των Μνημονίων, ο προελαύνων νεο-οθωμανισμός της Τουρκίας και η επίμονη νοσταλγία των ελλαδικών ελίτ για τον υποτιθέμενο «πολυπολιτισμό» της επίζηλης μακεδονικής πρωτεύουσας.

Πολυπολιτισμός, όμως, δεν σημαίνει πολλοί πολιτισμοί μαζί σε έναν τόπο. Σημαίνει ένα εκπαιδευτικό πολιτικό σύστημα που σκοπεύει να ενσταλάξει στους πολίτες μια νέα ενιαία κοινή *πολυπολιτισμική* ταυτότητα η οποία συναρμολογεί σε ένα νέο μείγμα επιλεγμένες αξίες όλων των επιχωρίων διαφορετικών και σαφέστατα διακριτών πολιτισμών. Η *πολυπολιτισμική* ταυτότητα είναι υπερ-εθνική, καταργεί τα Έθνη και αποτελεί προϋπόθεση για την ολοκλήρωση

της παγκοσμιοποίησης. Ουδέποτε επεκράτησε στη Θεσσαλονίκη όπου, αντίθετα, επί μακρούς αιώνες ζούσαν διαφορετικές εθνότητες, με διαφορετικές θρησκείες και διαφορετικούς πολιτισμούς που, πάντοτε όμως, όλες αυτές οι διαφορετικές κοινότητες ζούσαν η μία δίπλα στην άλλη –καμιά φορά και εναντίον της άλλης–, ενώ καθεμιά τους είχε απόλυτη συνείδηση της διαφορετικότητάς της. Όλες τη φύλαγαν στοργικά, την καλλιεργούσαν και ουδέποτε διανοήθηκαν να την αναμείξουν με τις άλλες για να πλάσουν μια κοινή *πολυπολιτισμική* ταυτότητα.

Ο *πολυπολιτισμός* υπονόμεισε την κοινωνική και εθνική συνοχή στις Ηνωμένες Πολιτείες όπου εφαρμόστηκε. Ο Αμερικανός καθηγητής του Χάρβαρντ και κορυφαίος στρατηγικός αναλυτής Samuel Huntington επεσήμανε το 2004:¹

«Ο πολυπολιτισμός υπέσκαψε την έμφαση στην εθνική ταυτότητα της αμερικανικής εκπαίδευσης. Εάν, όμως, ένα Έθνος είναι μια κοινότητα μνήμης, οι άνθρωποι, που χάνουν τη μνήμη τους, χάνουν και την εθνική τους υπόσταση. Ο πολυπολιτισμός είναι στην ουσία του αντι-ευρωπαϊκός πολιτισμός».

Παράλληλα με τον *πολυπολιτισμό* βαίνει η Γεωπολιτική.

Με τη σταδιακή διάλυση της Γιουγκοσλαβίας, από το 1990, η Μεσοβαλκανική Ζώνη έχει κατακερματισθεί σε μικρά ανίσχυρα κράτη τα οποία αποτελούν άμεσα ή έμμεσα δυτικά προτεκτοράτα: άμεσα Βοσνία-Ερζεγοβίνη και Κοσσυφοπέδιο, έμμεσα Μαυροβούνιο και Σκόπια. Η Αλβανία και η Βουλγαρία είναι μέλη του ΝΑΤΟ –η δεύτερη και της Ε.Ε. Η Ζώνη αποτελεί τον συντομότερο γεωστρατηγικό διάδρομο Αδριατική - Εύξεινος Πόντος – Υπερκαυκασία - Κασπία που ελέγχει την ασφάλεια των ενεργειακών πηγών και είναι ο μόνος δρόμος για τη μεταφορά των ενεργειακών πόρων όπου αναμετρώνται οι στρατηγικοί αγωγοί Δύσης - Ρωσίας με έπαθλο την ενεργειακή επάρκεια –και εξάρτηση– της Ευρώπης. Στις ακτές των δύο Θαλασσών της και στην ξηρά της λειτουργούν οι ισχυρότερες στην Ευρώπη αμερικανικές πολεμικές βάσεις.²

Στον γεωπολιτικό αυτόν χώρο η Τουρκία ασκεί στρατηγική βάθους, προωθεί τον νεο-οθωμανισμό και καταλαμβάνει ισχυρές θέσεις.³

Κρίσιμος κόμβος του σκληρού αυτού γεωπολιτικού πεδίου και μοναδική πύλη του στο Αιγαίο είναι η Θεσσαλονίκη. Το λιμάνι της, το αεροδρόμιό της και τα χερσαία της συγκοινωνιακά δίκτυα εξασφαλίζουν ζωτικές ανάγκες του χώρου: μεταφορές, εμπόριο, ανεφοδιασμός, στρατιωτική ασφάλεια, ενέργεια κ.α. Αρχές του 2013, στο πλαίσιο των αποκρατικοποιήσεων, τουρκικοί επιχειρηματικοί όμιλοι εξεδήλωσαν ενδιαφέρον να αγοράσουν τον Οργανισμό Λιμένος Θεσσαλονίκης και τη μαρίνα της Αρετσούς. Ρωσικές εταιρείες εξεδήλωσαν επίσης ενδιαφέρον για το λιμάνι. Η Σερβία έχει ανακοινώσει προ καιρού το φιλόδοξο πρόγραμμά της να ενώσει τους ποταμούς Δούναβη, Μοράβα και Αξιό σε ένα πλωτό δίκτυο έως τη Θεσσαλονίκη –οι εκβολές του Αξιού απέχουν 5 μόνον χιλιόμετρα από το λιμάνι. Τον Φεβρουάριο του 2013 τα Μ.Μ.Ε. των Σκοπίων ανέφεραν ότι πίσω από τη Σερβία βρίσκεται

1. Samuel Huntington, *Ποιοι είμαστε; Η αμερικανική ταυτότητα στην εποχή μας*, Εκδ. Λιβάνη 2004.

2. Συλλογική μελέτη *Βαλκάνια 1912-2011, Εκατό Χρόνια Θύελλες και Χίμαιρες*, Ε.Μ.Σ.- Κυριακίδη 2012.

3. Ν. Ι. Μέρτζος, *Το Μακεδονικό Παίγνιο Γεωστρατηγικής*, Ε.Μ.Σ. 2012.

η Ρωσία η οποία έτσι θα διακινεί τα στέπια της, προς και από τη Θεσσαλονίκη, παρακάμπτοντας τα Στενά των Δαρδανελλίων. Ταυτόχρονα η ρωσική Sintez προσφέρει το μακρύν υψηλότερο τίμημα για να αγοράσει τις δύο ελληνικές δημόσιες εταιρείες πετρελαίων και φυσικού αερίου ΔΕΣΠΑ-ΔΕΣΦΑ. Από τη Θεσσαλονίκη ξεκινάει ο πετρελαιοαγωγός που ανεφοδιάζει το μοναδικό διωλιστήριο και το μεγαλύτερο δίκτυο διανομής καυσίμων των Σκοπίων που ανήκουν στην τοπική ΟΚΤΑ ελληνικών συμφερόντων.

Ο αγωγός και το δίκτυο καυσίμων δύναται να επεκταθεί εύκολα στο Κοσσυφοπέδιο.

Η Ουάσιγκτον διέλυσε στη στρατηγική σχέση Ελλάδος - Ρωσίας με την αποδόμηση του τότε Πρωθυπουργού Κώστα Καραμανλή και εξακολούθει να αντιδρά βίαια στις παραπάνω ενδεχόμενες συμφωνίες με τη Ρωσία. Τον Φεβρουάριο του 2013 έφθασε στην Αθήνα και έκανε τις κατάλληλες παρατηρήσεις ο αρμόδιος Αμερικανός υφυπουργός Εξωτερικών Έρικ Ρούμπιν, ο οποίος στις 13/2/2013 παρέστη επίσημα στην υπογραφή της διακρατικής συμφωνίας για τον ενεργειακό αγωγό TAP (κατωτέρω) με μεγάλη δημοσιότητα. Δεν έλαβε δημοσιότητα, όμως, το γεγονός ότι την επομένη στις ήλθε ινκόγκνιτο στη Θεσσαλονίκη όπου είχε κατ' ιδίαν χωριστές συζητήσεις για την ταυτότητά της, την ενέργεια και την κατάσταση στα Βαλκάνια με τον υπουργό Μακεδονίας-Θράκης, τον Δήμαρχο, τον Μητροπολίτη και την Ισραηλιτική Κοινότητα. Επισκέφθηκε μόνον το Εβραϊκό Μουσείο. Γι' αυτήν τη Θεσσαλονίκη ο Μαζάουερ γράφει ότι «ένα άλλο μέλλον μπορεί να χρειάζεται ένα άλλο παρελθόν στον ευρύτερο Κόσμο όπου τα μικρά κράτη ενσωματώνονται»!...

Στη Θεσσαλονίκη του ο Μαζάουερ εξωραΐζει την παρουσία των Οθωμανών, παρασιωπά τις σφαγές και την καταπίεση σε βάρος των Ελλήνων και, συχνά, των Εβραίων επί αιώνες και εμφανίζει την οθωμανική πολιτική σαν ευεργεσία προς τις μη μουσουλμανικές κοινότητες της. Αδιαφορώντας για τη νομοτέλεια της Ιστορίας θρηνεί και οικτρεί ότι μεταξύ 1912-2012 η Ελλάδα «εξελλήνισε» τη Θεσσαλονίκη. Είναι αξιοσημείωτο ότι η Θεσσαλονίκη, πόλη των φαντασμάτων κυκλοφόρησε ταυτόχρονα σχεδόν με το βιβλίο του Τούρκου καθηγητού Αχμέτ Νταβούτογλου ο οποίος εισηγείται και ως υπουργός Εξωτερικών εφαρμόζει την πολιτική του νέο-οθωμανισμού στα Βαλκάνια.⁴

Εξ αντικειμένου τα σαγηνευτικά *Φαντάσματα* αποτελούν όπλα της Τουρκίας στα Βαλκάνια με επίκεντρο τη Θεσσαλονίκη. Συγχρονιζόμενος τυχαία με τον ανερχόμενο νέο-οθωμανισμό ο ιστορικός α) αποσιωπά τις φοβερές σφαγές των Θεσσαλονικέων κατά το 1822, β) «δεν αντελήφθη» ότι τότε οι Οθωμανοί εξανδραπόδισαν χιλιάδες Θεσσαλονικείς και άλλους Μακεδόνες τους οποίους πούλησαν στα σκλαβοπάζαρα, γ) «δεν είδε» ότι εκατοντάδες Έλληνες και Ελληνίδες αιχμάλωτοι του Εικοσιένα είχαν εξιλαμισθεί και μέχρι το 1838 ακόμη κρατούνταν σε κάθε σχεδόν πλούσιο σπίτι και χαρέμι των Μουσουλμάνων σε όλες τις πόλεις της Μακεδονίας και της Θεσσαλίας, και δ) «δεν άκουσε τίποτε» για τους φόνους των Γεντισάρων. Αντίθετα εξωραΐζει την κυριαρχία των Οθωμανών στη Θεσσαλονίκη και την παρουσιάζει σαν ευεργεσία προς τις μη μουσουλμανικές κοινότητες της. Αδιαφορώντας για τη νομοτέλεια της Ιστορίας, θρηνεί και οικτρεί ότι μεταξύ 1912-2012 η Ελλάδα «εξελλήνισε» τη Θεσσαλονίκη.

4. Αχμέτ Νταβούτογλου *Το Στρατηγικό βάθος*, εκδόσεις Ποιότητα 2010.

Ωστόσο, η Ιστορία τον διαψεύδει. Ως καθηγητής της Ιστορίας, όμως, τη γνωρίζει και επί πλέον είχε στη διάθεσή του όσα Αρχεία μαρτυρούν τις πραγματικές πράξεις των Οθωμανών στην πόλη. Αλλά «δεν υπέπεσαν στην αντίληψη» του.

Το 1947 ο Κωνσταντίνος Δ. Μέρτζιος δημοσίευσε εκατοντάδες έγγραφα από τα Αρχεία της Βενετίας αναφερόμενα στη Θεσσαλονίκη το 1430-1810. Παρατίθενται ενδεικτικά οι εξής αναφορές των Ενετών Προξένων Θεσσαλονίκης:⁵

*24 Ιουνίου 1751: «*Η πόλις περιέρχεται, ημέραν προς ημέραν, εις κατάστασιν χειροτέραν από βάρβαρον εξ αιτίας του μεγάλου αριθμού των Γενιτσάρων, οι οποίοι δεσπόζουν και χαίρουν ασυδοσίας δι' οιονδήποτε κακούργημα διαπράττουν. Δια μίαν σαλάταν φονεύουν άνθρωπον*».

*9 Σεπτεμβρίου 1770: «*Δεν παρέρχεται ημέρα που να μη κακοποιούνται οι ατυχείς Έλληνες (...) Αι ταραχαί εξακολουθούν και θα ενταθούν ακόμη περισσότερον με την επιστροφή των Γενιτσάρων*».

*8 Νοεμβρίου 1770: «*Οι δυστυχείς Έλληνες ραγιάδες είναι τόσον εξητλημένοι και εξησθημένοι από τας συχνάς καταναγκαστικές εισφοράς ώστε δεν γνωρίζω πώς θα τα καταφέρουν. Εκ περισσού έχουν και τας καθημερινάς ενοχλήσεις των Γενιτσάρων*».

*20 Ιανουαρίου 1771: «*Εξακολουθούμεν να ζώμεν εν συνεχεία αγωνία εξ αιτίας της αχαλινώτου διαγωγής των Γενιτσάρων. Είμεθα τώρα εις την διάκρισίν των και ο Θεός να μας σώση*».

*1788 ο Ενετός Alex Bisani επισκέπτεται τη Θεσσαλονίκη και γράφει: «*Αυτοί εδώ οι Γενίτσαροι είναι μικροί δεσπότες και κάμνουν παντός είδους παρεκτροπές. Ενίοτε, ευρισκόμενοι εις κατάστασιν μέθης, φονεύουν Έλληνας ή Εβραίους έτσι απλώς για γούστο ή για να δοκιμάσουν το μπαρούτι τους. Άλλοι διαπράττουν φόνους εκ προμελέτης*».

Αναφορές γράφουν μετά από έναν αιώνα από τη Θεσσαλονίκη οι Έλληνες Γ. Πρόξενοι:⁶

*3 Φεβρουαρίου 1838 Θεόδωρος Βαλλιάνος: «*Δεν υπάρχει οικία εκ των οπωσούν ευκαταστάτων Οθωμανών εις τας πλειότερας πόλεις της Μακεδονίας και της Θεσσαλίας, ως ενταύθα, Σέρρας, Ντούμπιτζα, Δράμαν, Βέροιαν, Νιάουσαν, Βιτώλια, Λάρισαν και λοιπάς, όπου να μη ευρίσκεται εις ή μια και πλειότεροι αιχμάλωτοι. Τούτο είναι αληθέστατον και παρά πάντων ομολογούμενον. Και, μολονότι το πλείστον αυτών εδέχθη, είτε άκον είτε εκόν, τον ισλαμισμόν και μολονότι διάγουν βίον πολυτελή και αυτάρκη παρά τοις Οθωμανοίς, δεν είναι, όμως, αμφιβολία ότι είναι όλως πρόθυμοι – παρουσιασθείσης της ευκαιρίας – να προστρέξουν εις την πατρικήν θρησκείαν και να ζητήσουν την απελευθέρωσίν των*».

*2 Σεπτεμβρίου 1865 Γεώργιος Μίλησης: «*Γυνή τις Χριστιανή, αναγκασθείσα να εξομώση, απαυδήσασα από τας κακοπραξίας του Οθωμανού συζύγου της, εδραπέτευσε της συζυγικής οικίας με την πρόθεσιν να επανέλθη εις την πρώτην θρησκείαν της. Η περίστασις εξέφλεξε τον φανατισμόν των Τούρκων (...) Ο Μουδύρης, συγγενής και προστατευόμενος του*

5. Κωνσταντίνος Δ. Μέρτζιος, *Μνημεία Μακεδονικής Ιστορίας*, Ε.Μ.Σ 1947, *2007.

6. *Οι Έλληνες Πρόξενοι στη Θεσσαλονίκη, Διπλωματικά Έγγραφα 1830-1889*, Επιμέλεια Ιάκωβος Μιχαηλίδης, Ε.Μ.Σ.-Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος, Θεσσαλονίκη 2012.

Διοικητού, φανατικώτατος Τούρκος, συνέλαβε πάντας τους κατοίκους του χωριού, και αυτόν τον ιερέα, και τους έρριψεν εις τας φυλακάς. Μετήλθε κατ' αυτών βασανιστήρια τοιαύτα τα οποία αναμνησκουν την φρικώδη εποχήν του Γενιτσαρισμού».

Φυσικά, οι βίαιοι εξισλαμισμοί των Ελλήνων επιβλήθηκαν μαζικά ευθύς μετά την Άλωση σε όλη τη διάρκεια του 15ου αιώνα, όπως απέδειξε το 2006 ο Δρ Ευάγγελος Χεκίμογλου με βάση τα Οθωμανικά Αρχεία.⁷ Αλλά ο Μαζάουερ θρηνεί και καταγγέλλει ότι η Ελλάδα εξελλήνισε τη Θεσσαλονίκη μεταξύ 1912-2012. Άρα η πόλη «πρέπει» να επανέλθει; «Λησμονεί» ότι επί χίλια εκατό συνεχή χρόνια η Θεσσαλονίκη ήταν ελληνική έως το 1430 οπότε αντιστάθηκε σκληρά επί μήνες στους Οθωμανούς που, γι' αυτό, τη δήλωσαν αδίστακτα όταν την άλωσαν.

Βέβαια στα τελευταία εκατό χρόνια η πόλη άλλαξε ριζικά κατά στάδια και εξακολουθεί να αλλάζει, όπως άλλαξαν ριζικά όλες οι μεγάλες πόλεις της Ευρώπης και του Κόσμου σε διάστημα μικρότερο των 50 ετών. Τις ραγδαίες συνεχείς μεταβολές, όμως, προκάλεσε η Ιστορία. Δεν τις προκάλεσε η Ελλάδα, όπως υπονοεί ο Μαζάουερ. Δηλαδή η Ελλάδα προκάλεσε σκόπιμα τη Μικρασιατική Καταστροφή της και το Ολοκαύτωμα των Εβραίων για να εξελληνίσει τη Θεσσαλονίκη; Η Ελλάδα κήρυξε τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο; Κάλεσε επίτηδες τους Γερμανούς να την κατακτήσουν και να την αποδεκατίσουν; Μήπως αυτοπυρπολήθηκε το 1917;

Η αναγκαστική ανταλλαγή των πληθυσμών και η εγκατάσταση των Προσφύγων, μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, άλλαξε ριζικά τη φυσιογνωμία της Θεσσαλονίκης όπως και όλης της Μακεδονίας, της Αθήνας και άλλων πόλεων. Η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών απέγραψε, τεκμηρίωσε και απετίμησε αυτήν την κοσμογονία και συνάμα τραγωδία. Η Θεσσαλονίκη δεν έχει να κρύψει τίποτε.⁸

Στο Μεγάλο Ρολόγι του Χρόνου οι ωροδείκτες της Ιστορίας κινούνται συνεχώς μόνον μπροστά και, στην εποχή μας, κινούνται με μεγάλη ταχύτητα. Επιβάλλεται σε όλους μας, λοιπόν, νηφαλιότητα, μελέτη και βαθύς σεβασμός για να προλάβουμε τον Ιστορικό Χρόνο πριν μας σαρώσει. Η Ιστορία τιμωρεί αμείλικτα όλους όσους τη λησμονούν και προ πάντων την παραποιούν.

Η Άγκυρα θεωρεί χώρες της άμεσης επιρροής της όσα κράτη των Βαλκανίων, της Μέσης Ανατολής και της Βορείου Αφρικής ανήκαν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Τη στρατηγική του νεο-οθωμανισμού, τελείως ασύμβατη με το Εθνικό Δόγμα του Κεμάλ Ατατούρκ, επανέφερε πρώτος ο Πρόεδρος Τουρκικού Οζάλ στις αρχές της δεκαετίας 1990, όταν ακριβώς διαλυόταν η Γιουγκοσλαβία και επερχόταν ο «αναδασμός» στα Βαλκάνια. Την εξειδίκευσε και, επί δέκα έτη, την προωθεί ο υπουργός Εξωτερικών καθηγητής Αχμέτ Νταβούτογλου που γράφει:⁹

7. Ευάγγελος Χεκίμογλου, «Τα “φαντάσματα” των γιων του Αμπντούλλάχ: Εξισλαμισμοί στη Θεσσαλονίκη κατά τον 15ο αιώνα», *Θεσσαλονικέων Πόλις* 19 (Μάιος 2006) 134-139.

8. Συλλογική μελέτη *Οι Πρόσφυγες στη Μακεδονία. Από την τραγωδία στην εποποιία*, Ε.Μ.Σ - Μίλητος 2009. Χορηγός ο Πρόσφυγας Νικόλαος Χαϊτογλου.

9. Νταβούτογλου, *ό.π.* (σημ. 4), σ. 200 και 407.

«Οι τουρκικές και μουσουλμανικές μειονότητες σε Βουλγαρία, Ελλάδα, Μακεδονία, Σαντζάκ, Κοσσυφοπέδιο, Βοσνία και Ρουμανία αποτελούν σημαντικά στοιχεία της βαλκανικής πολιτικής της Τουρκίας. Η ζώνη, που εξικνείται από Μπίχατς, Βοσνία, Σαντζάκ, Κοσσυφοπέδιο, Αλβανία, Μακεδονία, Κίρτζαλι Βουλγαρίας, Δυτική Θράκη και Ανατολική Θράκη, έχει τον χαρακτήρα ζωτικής αρτηρίας για τη γεωπολιτική της Τουρκίας».

Συνεκτικό στοιχείο και όργανο του νεο-οθωμανισμού αποτελεί το ήπιο αλλά πιστό Ισλάμ που επέβαλε στην Τουρκία ο Πρωθυπουργός Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, αδιαφιλονίκητος θριαμβευτής των τριών τελευταίων εκλογών. Την Παρασκευή, ημέρα προσευχής του Ισλάμ, στις 30 Σεπτεμβρίου 2011, ο Ταγίπ Ερντογάν προσκύνησε το οθωμανικό Ζωγραφιστό Τζαμί, που αναστηλώθηκε με τουρκικές δαπάνες στο αλβανοκρατούμενο Τέτοβο των Σκοπίων. Απευθυνόμενος στους Αλβανούς και στους Τούρκους διεκήρυξε: *«Δεν μπορούμε να σας ξεχάσουμε όσο ανάμεσά σας βρίσκονται εγγόνια της οθωμανικής κληρονομιάς. Αδέλφια μας ζουν στη Βοσνία, στην Πρίστινα, στο Πρίζρεν, στα Σκόπια, στο Μοναστήρι, στο Τέτοβο».*

Παρότι βαλκανικό έδαφος της Τουρκίας αποτελεί μόνον το 3% της Επικρατείας της, ο τουρκικός πληθυσμός της Ανατολικής Θράκης και της απέραντης Κωνσταντινούπολης είναι περίπου ισάριθμος με το σύνολο του πληθυσμού που ζει σε πέντε βαλκανικά κράτη: Βουλγαρία, Σκόπια, Αλβανία, Κοσσυφοπέδιο και Μαυροβούνιο. Είναι ο πολιορκητικός κριός για να διανοίξει τη *«ζωτική αρτηρία για τη γεωπολιτική της Τουρκίας»*, όπου πράγματι ζουν δραστήριες μειονότητες ποικίλων Μουσουλμάνων –ανάμεσά τους και Τούρκοι.

Η αμερικανική υπηρεσία πληροφοριών CIA δημοσιεύει στην ιστοσελίδα της τον συνολικό πληθυσμό και την σύνθεσή του σε κάθε αντίστοιχη χώρα ως εξής:

Αλβανία: πληθυσμός 3.100.000. Μουσουλμάνοι 75%, Ορθόδοξοι 20%, Καθολικοί 20%. **Βουλγαρία:** πληθυσμός 7.038.000. Μουσουλμάνοι 12,5%. Τούρκοι 8%. **Βοσνία:** πληθυσμός 3.880.000. 48% Μουσουλμάνοι, 37,1% Σέρβοι, 14,3% Κροάτες. **Κοσσυφοπέδιο:** πληθυσμός 1.836. 529. Μουσουλμάνοι Αλβανοί 92% και άλλοι 3% (Βόσνιοι, Τούρκοι, Ρομά κ.ά). **Μαυροβούνιο:** πληθυσμός 657.394. Μουσουλμάνοι 17,7% (Αλβανοί 5%, Βόσνιοι 8%, Ρομά 4,7%) Οι Αλβανοί του Σαντζάκ-Μετόχεια αντιπροσωπεύονται στη Βουλή με αλβανικό κόμμα. **Σερβία:** πληθυσμός 7.310.555. Μουσουλμάνοι 3,2%, Σέρβοι 83%, άλλες μειονότητες 13,8%. Επίσημα αναφέρονται μόνον 57.000 Αλβανοί στο Πρέσεβο και στο σερβικό τμήμα του Σαντζάκ. Ωστόσο, οι «λίγοι» Αλβανοί κυριαρχούν στο Πρέσεβο και συγκροτούν ανά δύο αλβανικά κόμματα σε Πρέσεβο και Σαντζάκ. **Σκόπια:** πληθυσμός 2.082.000. Μουσουλμάνοι 32% (Αλβανοί 25,3%, Τούρκοι 4% και Ρομά 2,7%).

Η δημογραφία είναι ένα επί πλέον στρατηγικό προνόμιο της Άγκυρας σε βάθος χρόνου. Οι Μουσουλμάνοι παρουσιάζουν τριπλάσιο δείκτη γεννήσεων σε σύγκριση με τους Χριστιανούς.

Το Κέντρο Δημογραφικής Πολιτικής στη Σόφια ανακοίνωσε το 2010 ότι *«έως το 2050 οι Βούλγαροι θα καταστούν μειονότητα στην ίδια τη χώρα τους».*

Στις 23 Οκτωβρίου 2012 ο Πρωθυπουργός των Σκοπίων προειδοποίησε δημόσια: *«Η δημογραφική ύφεση οδηγεί στην εξαφάνισή μας. Ακούγεται τρομακτικό, αλλά δυστυχώς είναι αλήθεια».* Πράγματι, τον Μάιο του 2012, τα τελευταία επίσημα δημογραφικά στοιχεία πι-

στοποιούσαν ότι στο Κράτος των Σκοπίων είχαν μειωθεί κατά 8% οι γεννήσεις Χριστιανών και, αντίθετα, είχαν αυξηθεί κατά 38% οι γεννήσεις Μουσουλμάνων –κυρίως Αλβανών. Ταυτόχρονα ο πληθυσμός της Τουρκίας παρουσιάζει επίσης υψηλό δείκτη γεννητικότητας, εγγίζει τα 72 εκατομμύρια και συνεχώς αυξάνεται ταχύτατα επειδή είναι ιδιαίτερα νεαρός. Ο μέσος όρος ηλικίας στην Τουρκία είναι τα 29 έτη, ενώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα 40 έτη –και στην Ελλάδα ακόμη περισσότερα.

Προκειμένου να ενοποιήσει τους Μουσουλμάνους υπό το σκήπτρο της και να καθησυχάσει τους Άλλους στη βαλκανική ζώνη «της» η Άγκυρα εξωραΐζει την Οθωμανική Αυτοκρατορία και καλλιεργεί τη νοσταλγία του οθωμανικού παρελθόντος –όπως ακριβώς ο Μαρκ Μαζάουερ στο βιβλίο του *Θεσσαλονίκη, πόλη των φαντασμάτων*.

Τον Σεπτέμβριο του 2010 εβδομήντα οθωμανολόγοι από 30 περίπου κράτη συγκρότησαν διεθνές επιστημονικό συμπόσιο στο Πανεπιστήμιο του Μπίλετικ της Τουρκίας. Ο πρόεδρος του Πανεπιστημίου δήλωσε: «Όλοι οι οθωμανολόγοι συμμερίζονται την άποψη ότι οι δυτικοί ιστορικοί υπήρξαν μεροληπτικοί και παρερμήνευσαν την Οθωμανική Ιστορία. Αλλά οι μελέτες δείχνουν ότι αυτό δεν είναι αλήθεια. Φέρνοντας σε επαφή επιστήμονες από πολλές χώρες, θέλουμε να κάνουμε τα πρώτα βήματα για να ξαναγραφεί η Οθωμανική Ιστορία».

Δύο διεθνή επιστημονικά συνέδρια το 2012 στα λαμπρότερα Πανεπιστήμια της Κωνσταντινούπολης αναθεώρησαν υπό την οθωμανική οπτική τις επιχειρήσεις και τις συνέπειες του Α΄ Βαλκανικού Πολέμου. Η Αθήνα σε αφασία!

Τον Νοέμβριο του 2011 εγκαταστάθηκε στο Σεράγεβο της Βοσνίας και εκπέμπει στη σερβο-κροατική και στην αγγλική γλώσσα ο ισχυρός μουσουλμανικός τηλεοπτικός σταθμός Al Jazeera Balkans. Είναι κλάδος του διεθνούς αραβικού δικτύου Al Jazeera που ανακοίνωσε ότι τέτοιους σταθμούς θα εγκαταστήσει σε όλες τις πρωτεύουσες των Βαλκανίων με κέντρο την Κωνσταντινούπολη. Προφανής ο στόχος.

Εκατό τουρκικές σαπουνόπερες, σε τρία μόνον χρόνια, ευαγγελίζονται μια μοντέρνα σφριγηλή τουρκική κοινωνία, πιστή στην παράδοση του Ισλάμ και μια φιλάνθρωπη, ανεκτική Οθωμανική Αυτοκρατορία. Κάθε νύχτα δεκάδες εκατομμύρια καθηλωμένοι Βαλκάνιοι αυτοβυθίζονται στο θαύμα. Κορυφαίος ο Σουλεϊμάν ο Μεγαλοπρεπής, ίνδαλμα των Ευρωπαίων Ελληνίδων, καλπάζει αήττητος από την Πόλη μέχρι το Μπίχατς μοιράζοντας στους Λαούς Ειρήνη και Δικαιοσύνη. Στη Βοσνία οι Μουσουλμάνοι αναστηλώνουν οθωμανικές γέφυρες και τις αφιερώνουν στον μεγάλο Σουλτάνο Σουλεϊμάν. Οι τηλεοπτικοί σταθμοί πληρώνουν ελάχιστο τίμημα, μόνον τριάκοντα αργύρια, και κερδίζουν τεράστια μερίδια τηλεθέσης και διαφημίσεων. Απαράβατος όρος είναι να μη μεταγλωττίσουν καμιά σαπουνόπερα που έτσι λειτουργεί και ως μαζική σχολή δωρεάν διδασκαλίας της τουρκικής γλώσσας.

Μάταια το αυστριακό περιοδικό *Der Standard* προειδοποίησε τον Ιανουάριο του 2011: «70 τουρκικές σαπουνόπερες κατακτούν τα Βαλκάνια και αλλάζουν την αρνητική εικόνα που τα βαλκανικά έθνη είχαν για τους Τούρκους. Η τουρκική κινηματογραφική βιομηχανία βοηθά την τουρκική διπλωματία και είναι πλέον εργαλείο της γεωπολιτικής του νεοοθωμανιστή Αχμέτ Νταβούτογλου».

Για να εξαπλώσει τη γεωστρατηγική του νεο-οθωμανισμού στα Βαλκάνια η Τουρκία αξιοποιεί την ανερχόμενη οικονομία της, την ικανή διπλωματία της και την κομβική θέση της στους ενεργειακούς αγωγούς. Επενδύει πολιτικά στις ανάγκες, στη ρευστότητα και στον μικρο-μεγαλοϊδεατισμό των στοχευμένων βαλκανικών κρατών. Ενεργεί στο φιλικό έδαφος των Μουσουλμάνων και κινείται φιλικά με το διαβατήριο του «καλού» Οθωμανού που καλλιεργεί συστηματικά στους Λαούς.

Προηγούμενως έχει αποκτήσει την οικονομική δύναμη για να δράσει. Αναπτύσσεται ραγδαία και μετέχει ισότιμα, από τη 15η θέση, στην Ομάδα G20 των 20 ισχυροτέρων οικονομιών του Κόσμου. Όταν ο ισλαμιστής Ερντογάν εξελέγη πρώτη φορά Πρωθυπουργός, τον Σεπτέμβριο του 2001 οι Τράπεζες ήταν χρεοκοπημένες και πολλές, η Τουρκία ζεμένη στο 18ο κατά σειράν αυστηρότατο πρόγραμμα του ΔΝΤ, ο πληθωρισμός 75% και η τουρκική λίρα σε διαρκή υποτίμηση. Απελευθέρωσε και διοχέτευσε στην παραγωγή τις έως τότε απόβλητες αλλά γιγαντιαίες μάζες των πιστών του Ισλάμ στην Ανατολία, όρισε υπουργό Οικονομικών τον διεθνούς κύρους οικονομολόγο Κεμάλ Ντερβίς και προχώρησε με τέτοια συνέπεια και ταχύτητα σε βαθιές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, ώστε στη δεύτερη θητεία του διέκοψε το 19ο πρόγραμμα του ΔΝΤ. Η οικονομία είχε πάρει μπροστά. Σε οκτώ χρόνια οι 79 Τράπεζες περιορίστηκαν σε 49 και η κεφαλαιακή τους επάρκεια έφτανε στο παγκοσμίως ζηλευτό επίπεδο του 19%. Οι επενδύσεις καλπάζουν. Ούτε η φτώχεια ούτε η ανεργία (10%) εξαφανίστηκαν, φυσικά, σε έναν νεαρότατο πληθυσμό 72 εκατομμυρίων. Αλλά η χώρα διαθέτει πια ισχυρά εφόδια για να επεκτείνει μεθοδικά τις στρατηγικές θέσεις της στα Βαλκάνια.

Ενδιαφέρουν ζωτικά, συνεπώς, την Ελλάδα οι τουρκικές στρατηγικές θέσεις κατά μήκος των βορείων ελληνικών συνόρων σε Αλβανία, Σκόπια και Βουλγαρία.

Η Αλβανία αυτοδηλώνεται μουσουλμανική χώρα και εκπροσωπείται στη Διάσκεψη των Ισλαμικών Κρατών. Αναπτύσσει πολυσχιδείς οικονομικές, πολιτικές και στρατιωτικές σχέσεις με την Τουρκία –σύμμαχό της στο ΝΑΤΟ– η οποία έχει εγκαταστήσει πολεμικό ναύσταθμό της στο λιμάνι του Αυλώνα με πολυετή μίσθωση και υποστηρίζει διακριτικά το εθνικό όραμα της Μεγάλης Αλβανίας. Εν δυνάμει το όραμα σαράννει τον σημερινό χάρτη και ενοποιεί το Ισλάμ στον κρίσιμο γεωπολιτικό χώρο που πρόσφατα ο Αλβανός Πρωθυπουργός Σαλί Μπερίσα οροθέτησε δημόσια *«από την Πρέβεζα μέχρι το Πρέσεβο, από το Τέτοβο μέχρι το Σαντζάκ και από τα Σκόπια μέχρι την Πρίστινα»*. Η ισλαμιστική Τουρκία είναι έτοιμη να προστατεύσει και, φυσικά, να διαχειριστεί τον ενιαίο αυτόν χώρο του Ισλάμ, τον οποίο, εξ άλλου, ενοποιούν ήδη οι υποδομές χάρις σε ευρωπαϊκή χρηματοδότηση. Από το 2011 ένας διεθνής αυτοκινητόδρομος ενώνει με την Αδριατική –και μεταξύ τους– τις αλβανικές πρωτεύουσες Πρίστινα του Κοσσυφοπεδίου και Τίρανα της Αλβανίας. Τουρκική κατασκευαστική εταιρεία, το 2013, ολοκληρώνει τον νέο αυτοκινητόδρομο 55 χιλ. που ενώνει την Πρίστινα με την πρωτεύουσα των Σκοπίων –την πόλη με τον πολυπληθέστερο πληθυσμό Αλβανών σε όλο τον Κόσμο! Οι δύο οδικοί άξονες ενώνουν τους Αλβανούς των τριών ομόρων κρατών.

Οι Αλβανοί ελέγχουν απόλυτα το δυτικό τμήμα του κράτους των Σκοπίων, την κυ-

βέρνησή του και τη μισή πρωτεύουσά του. Μετά την ένοπλη εξέγερσή τους και τη διεθνή Συμφωνία της Αχρίδας, το 2001, αποτελούν τη δεύτερη συνιστώσα του κράτους, μετέχουν υποχρεωτικά στον εκάστοτε κυβερνητικό συνασπισμό, υψώνουν την αλβανική σημαία και ομιλούν αλβανικά σε όποιους Δήμους εκλέγονται και λειτουργούν ανεξάρτητο Αλβανικό Πανεπιστήμιο στο Τέτοβο. Στο στάδιο του Τέτοβο μόνιμα πανό αναγράφουν: «*Μη με νομάζεις Μακεδονία, λέγε με Ιλλυρίδα*» και «*Ηνωμένες Πολιτείες της Αλβανίας*». Σε προάστιο των Σκοπίων, οι φίλαθλοι τραγουδούν τον ύμνο της Μεγάλης Αλβανίας. Προγραμματικός στόχος του κόμματος «Αλβανική Ένωση» είναι ο χωρισμός του κράτους σε αυτόνομα καντόνια. Αιματηρές συγκρούσεις Αλβανών - Σλάβων μαινόνται επί ημέρες τον Ιανουάριο του 2011 στο οθωμανικό φρούριο Καλέ των Σκοπίων όπου οι Αλβανοί απαγορεύουν στην κυβέρνηση την ανέγερση Μουσείου με αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά χριστιανικής εκκλησίας. Αναρίθμητα επεισόδια και διαδηλώσεις Αλβανών συνεχίζονται μέχρι σήμερα. Ο Αλί Αχμέτι, ηγέτης του συγκυβερνώτος αλβανικού κόμματος DUI, ήταν ο Αρχηγός των Αλβανών ανταρτών UCK κατά την εξέγερση εναντίον του σλαβομακεδονικού καθεστώτος το 2001. Το θέρος του 2012, ο Αλβανός υπουργός Αμύνης των Σκοπίων τίμησε σε επίσημη τελετή τους UCK που έπεσαν πολεμώντας τον Στρατό των Σκοπίων! Σε ρελάνς ο Πρωθυπουργός Γκρούεφσκι αποπειράθηκε να συνταξιοδοτήσει όσους Σλάβους στρατιωτικούς σκότωσαν τους UCK αλλά οι συγκυβερνώντες Αλβανοί μπλοκάρουν ακόμη το νομοσχέδιο!

Δεν είναι τυχαίο ότι, όπως προαναφέρεται, ο ισλαμιστής Τούρκος Πρωθυπουργός επισκέφθηκε ειδικά το Τέτοβο, άπαρτο κάστρο των Αλβανών στο κράτος των Σκοπίων, και από το οθωμανικό τζαμί του διεκήρυξε: «*Δεν μπορούμε να σας ξεχάσουμε όσο ανάμεσά σας βρίσκονται εγγόνια της οθωμανικής κληρονομιάς. Αδέλφια μας ζουν στη Βοσνία, στην Πρίστινα, στο Πρίζρεν, στα Σκόπια, στο Μοναστήρι, στο Τέτοβο*».

Εντωμεταξύ, τον Ιούλιο του 2011, το αμερικανικό κέντρο στρατηγικών μελετών «Στράτφορ» προειδοποίησε: «*Υπάρχει ακόμη κίνδυνος από τους ισλαμιστές στα Βαλκάνια. Το ΒΜΡΟ είναι πρώτη σύγχρονη τρομοκρατική οργάνωση τα τελευταία 100 χρόνια. Το καθεστώς του Κοσσυφοπεδίου και η αστάθεια στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη μπορεί να προκαλέσει επιθετικότητα στην περιοχή*».

Τον Φεβρουάριο του 2013 δημοσιεύονται στην Αθήνα πληροφορίες¹⁰ ότι «*οι Ηνωμένες Πολιτείες εκφράζουν την ανησυχία για τις εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή, δεδομένης της επιδίωξης της Τουρκίας να αναβαθμίσει τον γεωστρατηγικό της ρόλο αναλαμβάνοντας “μη ελέγξιμες” πρωτοβουλίες των αλτρωτικών τάσεων που φαίνεται να κερδίζουν έδαφος στα Βαλκάνια, αλλά και των νέων δεδομένων στην ενέργεια*».

Οι πλησιέστεροι, πιο ευάλωτοι και χρησιμότεροι στόχοι της νεο-οθωμανικής στρατηγικής είναι η Βουλγαρία και τα Σκόπια .

Η Βουλγαρία αποτελεί την πύλη του Οθωμανικού Διαδρόμου. Οι Μουσουλμάνοι υπερβαίνουν το 12% του πληθυσμού της. Οι 750.000 Τούρκοι της ζουν συμπαγείς περί το Κίρτζαλι και σχηματίζουν το Θρακικό Μουσουλμανικό Τρίγωνο με τη μουσουλμανική μειονότητα της ελληνικής Δυτικής Θράκης και με τον ογκώδη πληθυσμό της τουρκικής Ανα-

10. Εφημ. «*Ελευθεροτυπία*», 13/2/2013.

τολικής Θράκης η οποία αναπτύσσει εξωστρεφή οικονομία. Το τουρκικό κόμμα, με κρίσιμο εκλογικό ποσοστό 8% αναδεικνύεται συχνά ρυθμιστής των εκλογών και μέχρι το 2001 ήταν ο αναγκαίος εταίρος των εκάστοτε κυβερνήσεων.

Στη Βουλγαρία αναμετρώνται οι ενεργειακοί αγωγοί South Stream της Ρωσίας και Nabucco της Δύσης για να μεταφέρουν φυσικό αέριο από την Ανατολή προς την Ευρώπη. Η Σόφια συμφώνησε ήδη με την Μόσχα την εγκατάσταση του ρωσικού South Stream και οφείλει να τηρήσει τις γεωπολιτικές ισορροπίες Ανατολής - Δύσης. Αλλά, για να επιβιώσει ο δυτικός Nabucco, χρειάζεται το φυσικό αέριο που μόνον μέσω Τουρκίας μεταφέρεται από το Αζερμπαϊτζάν. Τον Ιούνιο του 2011 Βουλγαρία - Τουρκία συμφώνησαν να επιταχύνουν το δίκτυο διασύνδεσης των δύο χωρών που καταλήγει στο Nabucco. Αλλά στις 13/2/2013 Ελλάδα, Αλβανία και Ιταλία υπέγραψαν στην Αθήνα διακρατική συμφωνία η οποία επιτρέπει να διασχίσει τα εδάφη των τριών χωρών και υποβρυχίως την Αδριατική ο σχεδιαζόμενος αγωγός TAP (Trans Adriatic Pipeline) ο οποίος μπορεί, μέσω Τουρκίας, το 2018 να μεταφέρει στην Ευρώπη τεράστιο όγκο φυσικού αερίου από το Αζερμπαϊτζάν, σύμμαχο της Τουρκίας και των Ηνωμένων Πολιτειών. Τον Ιούνιο του 2013 η αζέρικη κοινοπραξία Shah Deniz II θα αποφασίσει οριστικά αν θα διοχετεύσει το φυσικό αέριό της μέσω Ελλάδος, Αλβανίας, Αδριατικής και Ιταλίας (TAP) ή μέσω Βουλγαρίας (Nabucco). Σε αμφότερες τις περιπτώσεις το κλειδί του αγωγού κρατάει η Άγκυρα.

Η αμερικανική παρουσία στη Βουλγαρία είναι ισχυρή σε πολιτικό και στρατιωτικό επίπεδο, ενώ διευρύνεται στο ενεργειακό όπου εισήλθαν αμερικανικοί κολοσσοί παράλληλα με τον Nabucco. Τον Ιούνιο του 2011 η Westinghouse ανέλαβε να εκσυγχρονίσει τις δύο μοναδικές πλέον μονάδες του πυρηνικού σταθμού Κοζλοντούι. Η Chevron άρχισε έρευνες για τον εντοπισμό κοιτασμάτων φυσικού αερίου στην περιοχή της Δοβρουτσάς και η πετρελαϊκή Trans Atlantic Petroleum εξαγόρασε το 100% της εταιρείας Direct Petroleum.

Παρά ταύτα, η Ρωσία εξακολουθεί να κατέχει ισχυρές θέσεις στη χώρα και στην ψυχή πολλών Βουλγάρων. Με αποκορύφωμα τον South Stream, η ρωσική πετρελαϊκή Lukoil Bulgaria κατέχει το μοναδικό διυλιστήριο της Βουλγαρίας, το μονοπώλιο προμηθείας καυσίμων και το ισχυρότερο δίκτυο πρατηρίων. Ωστόσο η κυβέρνηση Μπορίσοφ ακύρωσε τον ρωσικό πετρελαιαγωγό Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολης και υπονομεύει τη σύμβασή της με τη Ρωσία για την κατασκευή του νέου πυρηνικού σταθμού Μπέλενε.

Σ' αυτό το γεωπολιτικό πεδίο αναπτύσσει η Τουρκία τη στρατηγική της. Όταν τον Μάιο 2011 Βούλγαροι εθνικιστές επετέθησαν στο κεντρικό τζαμί της Σόφιας, Μπάνια Μπασή, ο Αχμέτ Ντογάν, ηγέτης του τουρκικού κόμματος, προειδοποίησε: *«Η επίθεση στο τζαμί είναι μία επικίνδυνη πρόκληση που υποβάλλει κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια. Το βουλγαρικό εθνικό μοντέλο είναι το μόνο που εγγυάται τη σταθερότητα των Βαλκανίων και κανείς δεν ξέρει τι θα προκαλέσει στη Βουλγαρία, στα Βαλκάνια και στην Ευρώπη η υπονόμευση της εθνοτικής ειρήνης»*. Σκληρότερες προειδοποιήσεις απήθυνε η Τουρκία. Ωστόσο, τον Οκτώβριο του 2010, ο Βούλγαρος υπουργός Εσωτερικών ανακοίνωσε: *«Στη Νότια Βουλγαρία βρέθηκαν πολλές αποδείξεις για την ύπαρξη πυρήνων εξτρεμιστικού Ισλάμ στην οργάνωση Al Waqf al Islami. Τα βιβλία, τις μπροσούρες και τα κεφάλαια έστειλαν μουσουλμανικές οργανώσεις του εξωτερικού»*.

Το βουλγαρικό σκέλος της οργάνωσης εδρεύει στην Κωνσταντινούπολη. Μετά δύο χρόνια, τον Ιούλιο του 2012, βόμβα ανατινάξε λεωφορείο Ισραηλινών τουριστών στο Μπουργκάς με πολλά θύματα προκαλώντας οργή στο Ισραήλ. Τον Φεβρουάριο του 2013, η Σόφια ανακοίνωσε ότι την επίθεση εξαπέλυσε η ισλαμική οργάνωση Χεζμπολάχ από τον Λίβανο.

Επίσημες επισκέψεις στη Σόφια πραγματοποιήσαν ο Τούρκος Πρωθυπουργός με τον υπουργό Ενέργειας τον Οκτώβριο του 2010, ο Πρόεδρος της Τουρκικής Δημοκρατίας Γκιούλ τον Ιούλιο του 2011 και στη συνέχεια πολλοί Υπουργοί της Τουρκίας. Οι εκατέρωθεν επισκέψεις και οι διμερείς συμφωνίες συνεχίζονται αμείωτες. Τον Αύγουστο 2011 ο Βούλγαρος Πρωθυπουργός Μπορίσοφ δήλωσε:

«Η Τουρκία διαθέτει σήμερα ισχυρή οικονομία και έναν ισχυρό ηγέτη με σαφείς στόχους και πρόγραμμα. Η γειτονική χώρα, λόγω της γεωστρατηγικής θέσης της και των προαναφερόμενων πλεονεκτημάτων της, έχει την ευκαιρία να αναλάβει ηγετικό ρόλο στον αραβικό κόσμο». Μόνον στον αραβικό κόσμο;

Ταυτόχρονα διευρύνεται η συνεργασία τους σε στρατιωτικό και σε οικονομικό επίπεδο. Τον Ιούλιο του 2011, οι δύο Πρωθυπουργοί συζήτησαν τη δημιουργία μεγάλου φράγματος και νέου υδροηλεκτρικού σταθμού στον κοινό ποταμό Άρδα. Η Sisecam, τουρκικός βιομηχανικός κολοσσός, ανακοίνωσε νέα επένδυση 60 εκατομμυρίων δολαρίων για να επεκτείνει στη Βουλγαρία τη θυγατρική του εταιρεία παραγωγής γυαλιού που φέρει τη συμβολική επωνυμία της –ενιαίας– Θράκης: Trakiya Glass!

Οι τουρκικές επενδύσεις εξαπλώνονται σε επιλεγμένους τομείς. Οι δύο χώρες είναι σύμμαχες στο NATO αλλά προχωρούν σε χωριστές συμφωνίες στρατιωτικής συνεργασίας. Η Άγκυρα προμηθεύει πολεμικό υλικό και τεχνογνωσία στη Σόφια.

Μοιράζονται επίσης μεγάλα τμήματα του Ευξείνου που είναι κρίσιμα για την ασφάλεια των ενεργειακών πηγών της Υπερκαυκασίας, τη μεταφορά φυσικού αερίου και την ύπαρξη υποθαλασσιών υδρογονανθράκων. Στις βουλγαρικές ακτές διεξάγονται, κάθε σχεδόν εξάμηνο, κοινές στρατιωτικές ασκήσεις των αμερικανικών ειδικών δυνάμεων και των βουλγαρικών. Την πύλη του Ευξείνου, όμως ελέγχει αποκλειστικά στα Στενά η Τουρκία. Είναι, λοιπόν, απαραίτητη σε όλους και λαμβάνει από όλους τα ανταλλάγματά της.

Την Τρίτη 20/2/2013 η κυβέρνηση Μπορίσοφ εξαναγκάστηκε σε παραίτηση μετά από μαζικές διαδηλώσεις και αιματηρές συγκρούσεις σε 20 πόλεις της Βουλγαρίας για το ακριβό ηλεκτρικό ρεύμα. Μια μέρα νωρίτερα οι Σοσιαλιστές είχαν εγκαταλείψει οριστικά τη Βουλή απαιτώντας πρόωρες εκλογές. Όλα παίζονται ενώ εκτυπώνεται τούτο το έντυπό μας.

Τα Σκόπια αποτελούν εύαγωγο όχημα των νέων Οθωμανών στα Βαλκάνια. Η ιδιοσυστασία του, η ιδεολογία του, ο επιθετικός «μακεδονισμός» του, η ανασφάλειά του και η κεντρική γεωγραφική θέση του καθιστούν όμηρο της Τουρκίας αυτό το μικρό, πολυεθνικό και ετοιμόρροπο κράτος. Οροθετημένο γεωγραφικά στο κέντρο του παζλ Βουλγαρίας, Σερβίας, Αλβανίας, Κοσσυφοπεδίου και Ελλάδος είναι το κατάλληλο όργανο της νεο-οθωμανικής στα Βαλκάνια. Η τυχόν κατάρρευσή του θα προκαλέσει αναπόφευκτα ένα βαλκανικό ντό-

μνο και θα απελευθερώσει τη δυναμική της Μεγάλης Αλβανίας. Η Τουρκία έχει την ετοιμότητα και την προθυμία να ελέγξει τότε το χάος εν ονόματι της Δύσης και, βέβαια, να το προσαρμόσει στα νέο-οθωμανικά μέτρα. Έως τότε πουλάει την αντίστροφη εξυπηρέτηση: είναι η μοναδική ισχυρή χώρα που μπορεί να ελέγξει την αλβανική έκρηξη σε πέντε όμορα κράτη (Σκόπια, Σερβία, Κοσσυφοπέδιο, Αλβανία, Μαυροβούνιο).

Προς το παρόν η Άγκυρα αξιοποιεί μεγαλόθυμα τις ιδιορρυθμίες των Σκοπίων. Τα «προστατεύει» από την Ελλάδα και τα στρέφει εναντίον της, τα αλώνει και τα καθιστά ορμητήριο της προς αυτούς που, όπως προαναφέρθηκε, ο ισλαμιστής Ερντογάν ονόμασε στο Τέτοβο «εγγόνια της οθωμανικής κληρονομιάς, αδέρφια μας στη Βοσνία, στην Πρίστινα, στο Πρίζρεν, στα Σκόπια, στο Μοναστήρι, στο Τέτοβο»!...

Με 20ετή σύμβαση παραχώρησης και επένδυση 120 εκατ. ευρώ, η κολοσσιαία τουρκική TAV Airports Holding ανέλαβε την επέκταση, την ανάπτυξη, και την εκμετάλλευση των αεροδρομίων «Μέγας Αλέξανδρος» της πρωτεύουσας και «Απόστολος Παύλος» της Αχρίδας καθώς επίσης την κατασκευή και εκμετάλλευση ενός Εμπορευματικού Αερολιμένα στο Στιπ. Το αναμορφωμένο αεροδρόμιο των Σκοπίων εγκαινιάστηκε τον Σεπτέμβριο 2011. Σε μια χώρα δύο εκατομμυρίων παμπτόχων δύναται να μεταφέρει τέσσερα εκατομμύρια επιβάτες ετησίως. Τα δύο αεροδρόμια προορίζονται για τα «εγγόνια της οθωμανικής κληρονομιάς» και τους Τούρκους «αδελφούς». Η Αχρίδα βρίσκεται στα σύνορα της –Μεγάλης– Αλβανίας. Τον Αύγουστο του 2011, η τουρκική εταιρεία «Πήγασος» πραγματοποιεί καθημερινές πτήσεις Σκόπια - Κωνσταντινούπολη και Σκόπια - Σμύρνη με φθινό εισιτήριο 29,99 €.

Ο Εμπορευματικός Αερολιμένας του Στιπ διακινεί τις τουρκικές εξαγωγές στην ευρύτερη περιοχή.

Μάρτιος 2011: Η τουρκική Τράπεζα Χαλκ εξαγοράζει την Εξαγωγική και Πιστωτική Τράπεζα των Σκοπίων. Μεγάλες κατασκευαστικές εταιρείες της Τουρκίας αγοράζουν φθηνές ερημικές εκτάσεις γύρω από τα Σκόπια όπου το 2013 αρχίζουν να οικοδομούν τέσσερις μεγάλους ουρανοξύστες 42 ορόφων, τους υψηλότερους των Βαλκανίων. Για ποιους; Ήδη έχτισαν ολόκληρες νέες συνοικίες στη γειτονική Πρίστινα, πρωτεύουσα του Κοσσυφοπεδίου.

Πυκνώνουν οι συνομιλίες σε ανώτατο επίπεδο. Χριστούγεννα του 2010: ο Τούρκος Υπουργός Άμυνας Βεζντή Γκιονούλ επισκέπτεται επίσημα τα Σκόπια. Χορηγεί στον μικρό τοπικό Στρατό νέα βοήθεια 900.000 δολ. και έξι στρατιωτικά οχήματα. Υπογράφει νέα συμφωνία στρατιωτικής συνεργασίας. Ο τότε ομόλογός του Ζόραν Κογιανόφκι δηλώνει: «*Η Τουρκία είναι από τους πιο σημαντικούς στρατηγικούς εταίρους της Μακεδονίας. Απόδειξη τούτου είναι ότι έως τώρα μας χορήγησε οικονομική βοήθεια 16 περίπου εκατ. ευρώ*».

Μάρτιος του 2011: Στα Σκόπια ο Τούρκος υπουργός Ευρωπαϊκών Θεμάτων Εγκυμέν Μπαγκίς: δηλώνει: «*Είναι προς το συμφέρον της Ευρώπης και της παγκόσμιας ειρήνης η ένταξη της Μακεδονίας στο ΝΑΤΟ*».

Σεπτέμβριος του 2011: Στα Σκόπια και στο Τέτοβο ο Πρωθυπουργός Ερντογάν κηρύσσει το δόγμα του νεο-οθωμανισμού και επιτίθεται στην Ελλάδα.

Οκτώβριος του 2011: Στα Σκόπια ο Τούρκος Αντιπρόεδρος Bulent Arinc μετέχει στο

7ο Διεθνές Συνέδριο Κεμάλ Ατατούρκ, υπό την αιγίδα των δύο Προέδρων Δημοκρατίας. Διαβεβαιώνει πανηγυρικά τον Πρόεδρο των Σκοπίων ότι *«η Μακεδονία μπορεί πάντα να υπολογίζει στην ανεπιφύλακτη υποστήριξη της Τουρκίας»*. Σύμφωνα με το κοινό ανακοινωθέν *«ο Πρόεδρος Ιβανόφ εξέφρασε την ευγνωμοσύνη για τη συνεπή και εποικοδομητική στήριξη της Τουρκίας και την αλληλεγγύη προς τη Μακεδονία»*.

Αναπτύσσεται συστηματικά η τουρκική επιρροή και η όσμωση των ντόπιων με το οθωμανικό παρελθόν. Από το 2007 εορτάζεται κάθε χρόνο η Ημέρα Διδασκαλίας της Τουρκικής. Οκτώβριος του 2010: Συνέρχεται στα Σκόπια το 4ο Διεθνές Συνέδριο Ισλαμικού Πολιτισμού στα Βαλκάνια υπό την αιγίδα του Προέδρου Ιβανόφ.

Άνοιξη του 2011: Έκθεση φωτογραφίας με θέμα *«Ιστανμπούλ, αγάπη μου»* στο Μοναστήρι, όπου φοίτησε ο Κεμάλ και γυρίζεται η κοινή τηλεοπτική σαπουνόπερα *«Τα Βαλκάνια δεν είναι νεκρά»*. Πρωταγωνιστής ο Κεμάλ. Με τουρκικές δαπάνες αναστηλώνονται στο Τέτοβο το οθωμανικό Ζωγραφιστό Τζαμί, το Μείντάνι και ο Αραμπάτ Μπαμπά –και τεκέδες των Μπεκτασήδων. Ο Τούρκος υπουργός Μπαγκίς επισκέπτεται το τζαμί του Μουράτ πασά στα Σκόπια προκειμένου, όπως δηλώνει, *«να υποστηρίξει την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων και την πραγμάτωση των ισλαμικών αξιών»*.

Απρίλιος του 2011: Υπογράφεται νέα συνεργασία 11 νοσοκομείων Σκοπίων-Τουρκίας, όπου ήδη εκπαιδεύονται 38 ιατροί με υποτροφίες του τουρκικού υπουργείου Υγείας και προστίθενται ακόμη 50 υπότροφοι ιατροί. Στο Γκόστιβαρ ιδρύεται *«Κόμμα για διαφωτισμό των Τούρκων»*.

Ιούνιος του 2011: Τούρκοι επιχειρηματίες στα Σκόπια προτείνουν να χτίσουν Φοιτητική Εστία στο Πανεπιστήμιο του Στιπ όπου φοιτούν ήδη 100 Τούρκοι και ενδιαφέρονται να εγγραφούν άλλοι 3.000.

Αύγουστος του 2011: Θεμελιώνεται το κτίριο του Τουρκικού Θεάτρου.

Σεπτέμβριος του 2011: *«σε ένδειξη των μακροχρόνιων στενών και φιλικών σχέσεων με την Τουρκία»* εγκαινιάζεται στα Σκόπια το πάρκο Τσάνκαγια.

Στον λόφο Τσάνκαγια της Άγκυρας βρίσκεται το Προεδρικό Μέγαρο της Τουρκίας. Το κράτος των Σκοπίων γνωρίζει τουλάχιστον ποιον έχει Αφεντικό!

Η Ελλάδα γνωρίζει τι τρέχει στη βαλκανική ενδοχώρα της; Ρητορικό το ερώτημα!

Βυθισμένος στην ολόπλευρη κρίση και στην παρακμή ο ελληνικός Λαός ενημερώνεται ελάχιστα, αποσπασματικά και ευκαιριακά με απλά ψήγματα πληροφοριών οι οποίες κατά κανόνα χρησιμοποιούνται ελλειπτικά για να ενισχύσουν τα ανακλαστικά του απέναντι σε αντίπαλα κόμματα ή για να καπηλευθούν το συναίσθημά του. Του είναι έτσι αδύνατον να έχει μια εικόνα, έστω αχνή, του γεωπολιτικού πεδίου όπου, ωστόσο, κρίνεται η πορεία της Πατρίδας του. Παραμένει εξάλλου ερωτηματικό αν κάποια εικόνα του πεδίου έχουν τα περισσότερα τουλάχιστον από τα κέντρα που διαμορφώνουν πολιτική και κοινή γνώμη. Την αποπληροφόρηση συμπληρώνει η παραπληροφόρηση.

Οι νέες διεθνιστικές «ελίτ» της Ελλάδος ενεργούν σε Πανεπιστήμια, Μ.Μ.Ε., κόμματα, διανοήση, μεγάλες επιχειρήσεις, επιστημονικούς συλλόγους, Διαδίκτυο κ.ά.

Οι «προοδευτικοί» και «κοσμοπολίτες» οπαδοί του αλά κάρτ Διαφωτισμού υπερασπί-

ζονται σκληρά τον ιδεοληπτικό χώρο τους και τον διευρύνουν. Αμέσως μετά τη συλλογική απάντηση στην *Πόλη των Φαντασμάτων*, που έγινε στην κατάμεστη αίθουσα της Ε.Μ.Σ., την Παρασκευή 24 Ιανουαρίου 2013, το Σύστημα των «φωτισμένων» αντεπετέθη ωμά και παραπλανητικά στην επιστημονική αποκάλυψη. Τίτλοι στα blogs: «*Ο Ντίνος Χριστιανόπουλος τίνανε την εκδήλωση στον αέρα*» και «*Ο Χριστιανόπουλος “αθώωσε” τον Μαζάουερ*» και στο ολοσέλιδο ρεπορτάζ της εφημερίδας «*Έθνος*», τη Δευτέρα 28 Ιανουαρίου 2013, «*Στο εδώλιο της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών ο γνωστός ιστορικός*». Πλήρης σιγή σε όλα τα άλλα Μ.Μ.Ε.

Ωστόσο, η εφημερίδα «*Έθνος*» στηρίζει τον τίτλο της στις ακόλουθες μόνον φράσεις του Χριστιανόπουλου που μάλιστα η ίδια δημοσιεύει με ψιλά γράμματα:

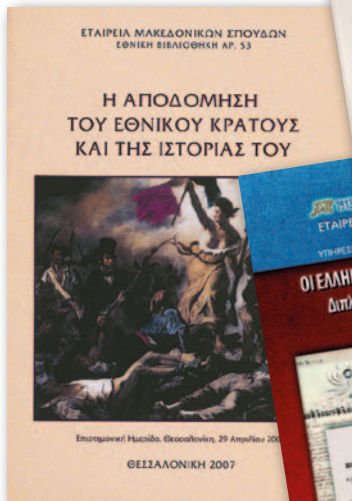
«Ο Μαζάουερ είναι ένα απροσδόκητο πλάσμα που εμφανίσθηκε στα καλά καθούμενα. Οι αναφορές του σε μας δεν είναι τόσο καλές, κάνει λάθη και έχει προκαταλήψεις για στιδήποτε μη οθωμανικό. Αλλά το βιβλίο του δεν είναι ακριβώς Ιστορία, είναι περίπου λογοτεχνία. Αυτό είναι το αβαντάζ του Μαζάουερ. Το βιβλίο του είναι απίθανα γοητευτικό, ακόμη κι εγώ σκέφτομαι μήπως δεν πρέπει να το χτυπήσω».

Άκρα του τάφου σιωπή σε όλα τα Μ.Μ.Ε. καταπίνει τις επόμενες τρεις τεκμηριωμένες απαντήσεις στην παραπληροφόρηση, που συνεχίζεται. Στις 28/1/2013 ο Ντίνος Χριστιανόπουλος αποστέλλει την ακόλουθη επιστολή του:

«Το βιβλίο του Μαζάουερ το θεωρώ λογοτεχνικό και όχι ιστορικό. Λογοτεχνικό αλλά γεμάτο λάθη και παραλείψεις, όπως επισημαίνουν τόσο ο καθηγητής Τουλουμάκος όσο και ο ερευνητής Ταχόπουλος. Όσο για τον συγγραφέα Μαζάουερ όχι μόνον δεν τον “αθώωσα”, όπως κακώς μου καταμηνύει ο συντάκτης του δημοσιεύματος, αλλά και φρίττω με την ιδέα ότι εσκεμμένα αποσιωπά το Ολοκαύτωμα».

Μετά από μία εβδομάδα, στις 5/2/2013, το «*Έθνος*» δημοσιεύει την επιστολή και γλενιάζει τις απαντήσεις με ολοσέλιδο τίτλο: «*Ο Μαζάουερ και τα ... Φαντάσματα*».

Ωστόσο, τα γεγονότα τρέχουν στα Βαλκάνια είτε αρέσουν είτε δεν αρέσουν. Τόσο το χειρότερο αν μασκαρεύονται στην Αθήνα και παραπληροφορούν τον Λαό.

ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ παραπληροφόρησης

Η ομιλία του Γιάννη Μέγα στην Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών στις 25 Ιανουαρίου 2013 στο πλαίσιο της παρουσίασης του βιβλίου *Η Θεσσαλονίκη, ο Μαζάουερ και τα Φαντάσματα του Οθωμανισμού* του κ. Γιάννη Ταχόπουλου έχει ως εξής:

Το βιβλίο του Mark Mazower το διάβασα με το που κυκλοφόρησε στα αγγλικά το 2004 (πριν δηλαδή από οκτώ χρόνια). Όταν το τελείωσα, μου άφησε στο στόμα μια πικρή γεύση. Αναρωτήθηκα μήπως, αν και Έλληνας, κακώς βρίσκομαι σ' αυτήν την πόλη. Λίγες εβδομάδες μετά το ξαναδιάβασα και κράτησα πάνω από 35 σελίδες σημειώσεων, τις οποίες δυστυχώς τις έχασα λόγω «ατυχήματος» στον υπολογιστή μου.

Πρέπει από την αρχή να πω ότι το βιβλίο είναι εξαιρετικά γραμμένο, με άριστη και δεξιοτεχνική χρήση της αγγλικής γλώσσας, σε στιλ που κυλάει και με ελάχιστες, τελείως ασήμαντες, ιστορικές ανακρίβειες. Αλλά όπως πολύ σωστά λέει ο κ. Καραμπελιάς, είναι μια «ιστορική αφήγηση» και όχι ένα «ιστορικό βιβλίο».

Πού εστιάζονται, λοιπόν, οι αντιρρήσεις μου;

- (1) Στις εσκεμμένες ή μη παραλείψεις,
- (2) στην έμφαση που δίνει σε ορισμένα γεγονότα, και αντίστοιχα,
- (3) στην υποβάθμιση άλλων,
- (4) στις μισές αλήθειες που χρησιμοποιεί,
- (5) στην περίεργη επιλογή αποσπασμάτων και παραπομπών τρίτων,
- (6) και κυρίως, στη χρήση λέξεων (στην αγγλική πάντα γλώσσα) με έντονες συνεκδοχές και συγχρόνως στην επανάληψή τους μέσα στο κείμενο.

Δεν χρειάζεται να τονίσω τη δύναμη που έχουν οι λέξεις και πώς μπορούν να επηρεάσουν ένα ιστορικό κείμενο (χαρακτηριστικό παράδειγμα ο σάλος που ξεσήκωσε η λέξη «συνωστισμός» από την κα Ρεπούση). Πρέπει να σας υπενθυμίσω ότι το βιβλίο απευθύνεται σε αγγλόφωνο αναγνωστικό κοινό, το οποίο δεν γνωρίζει τίποτα για την ιστορία της Θεσσαλονίκης και πολύ εύκολα μπορεί να επηρεαστεί στη διαμόρφωση εντυπώσεων. Τα λίγα παραδείγματα που θα χρησιμοποιήσω αναφέρονται σ' αυτές τις παραπάνω έξι κατηγορίες αντιρρήσεων.

[Μια παρένθεση – Τότε, πριν από οκτώ χρόνια, σκέφτηκα να γράψω ένα άρθρο με τις αντιρρήσεις μου, αλλά η αλήθεια είναι ότι δεν τόλμησα να αντικρούσω έναν δόκτορα

της Οξφόρδης και καθηγητή στο Columbia, με εξαιρετικές κριτικές Ελλήνων ιστορικών και κριτικών. Το βιβλίο τώρα του κ. Ταχόπουλου μου δίνει την ευκαιρία να εκφράσω τη γνώμη μου.]

Ξεκινάω από το 1821-1823 και τα επακόλουθα της ελληνικής επανάστασης και ειδικότερα της εξέγερσης στη Χαλκιδική. Οι Τούρκοι ως αντίποινα επιδόθηκαν σε ένα όργιο σφαγών των χριστιανών της Θεσσαλονίκης που κατέγραψαν πολλοί Έλληνες και ξένοι ιστορικοί, ακόμα και Τούρκοι, όπως ο Χαϊρουλλάχ Ιμπν Σινασή Μεχμέτ αγάς, που βρέθηκε αυτόπτης μάρτυρας στους απαγχονισμούς Ελλήνων προκρίτων και ιερέων στην πλατεία Ουν Καπάν (σημερινή πλατεία Βλάλη).

Ο κ. Mazower κάνει μια γενική αναφορά στις σφαγές, χωρίς μνεία συγκεκριμένων γεγονότων, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση της εκκλησίας του Αγίου Αθανασίου, όπου οι Τούρκοι έκλεισαν 200 περίπου γέρους και γυναικόπαιδα και τους άφησαν να πεθάνουν χωρίς τροφή και νερό. Δεν αναφέρεται επίσης στον διωγμό και τη δήμευση των περιουσιών Ελλήνων μεγαλοεπιχειρηματιών και εμπόρων οι οποίοι δέσποζαν την εποχή εκείνη στη Θεσσαλονίκη και τη Μακεδονία.

Καλύπτει την περίοδο αυτή σε μιάμιση σελίδα και ξεκινάει λέγοντας: «Οι σφαγές έγιναν (*προσέξτε τη λέξη*) παρότι ήταν αντίθετες με τη βασική θέση των Οθωμανικών αρχών, που υπαγορεύουν ότι το Κράτος φροντίζει όλους όσους βρίσκονται κάτω από την εξουσία του». Ενώ το σχετικό κεφάλαιο κλείνει με τα λόγια: «Το Οθωμανικό κράτος δεν έχει κανένα μακροπρόθεσμο συμφέρον να εξαλείψει τους Έλληνες ή να τους αποδυναμώσει. Αντίθετα χρειάζεται (*το Κράτος*) το εμπορικό τους δαιμόνιο».

Τα συμπεράσματα μπορείτε να τα βγάλετε μόνοι σας.

Συνεχίζω με το 1876 και τη σφαγή των Προξένων. Στα τέλη Απριλίου μουσουλμανικός όχλος κατακρεούργησε μέσα στο Σαατλί Τζαμί (δίπλα στο Διοικητήριο) τον Γερμανό πρόξενο Ερρίκο Άμποτ (της μεγάλης θεσσαλονικιώτικης χριστιανικής οικογένειας των Άμποτ) και τον Γάλλο πρόξενο Jules Moulin (παντρεμένο με κόρη της οικογένειας Χατζηλαζάρου). Αφορμή, η προσπάθεια των χριστιανών της πόλης να αποτρέψουν τον εξισλαμισμό μιας σλαβόφωνης κοπέλας από χωριό της περιοχής της Γευγελή.

[Μια γενική παρατήρηση: ο κ. Mazower συστηματικά αποφεύγει σε όλο το βιβλίο την αναφορά ονομάτων και χρονολογιών. Τον καταλαβαίνω – με αυτό τον τρόπο το βιβλίο γίνεται ευκολοδιάβαστο. Τα πολλά στοιχεία κουράζουν τον αναγνώστη.]

Στο κεφάλαιο αυτό υπάρχει μια ανακολουθία που τη θεωρώ σημαντική. Στη σελίδα 170 γράφει: «Οι πρόξενοι βρέθηκαν στο τζαμί τυχαία. Έτυχε να περνούν από εκεί», ενώ στη σελίδα 177 γράφει: «Οι πρόξενοι παρουσιάστηκαν στο τζαμί ως μεσολαβητές». Τυχαίο λάθος;

Επιπλέον, στη σελίδα 170 γράφει: «Ο Βρετανός πρόξενος (Blunt) έστειλε τηλεγράφημα που έλεγε ότι: «Οι Έλληνες (*μετά τη σφαγή*) άρχισαν να σπλιζονται φοβούμενοι γενίκευση των σφαγών». Οι δύο αυτές γραμμές προέρχονται από όλη την επίσημη αλληλογραφία που περιέρχεται στο τεύχος των 73 σελίδων του Houses of Parliament by

Command of Her Majesty, Turkey no. 4, Correspondence Respecting the Murder of the French and German Consuls at Salonica, London 1876.

Γιατί άραγε ο κ. Mazower επιλέγει μόνον αυτές τις δύο γραμμές ενός στην ουσία ανύπαρκτου γεγονότος; Ο πρόξενος αναφέρθηκε στον εξοπλισμό των Ελλήνων για να πείσει την κυβέρνησή του να στείλει αγγλικά πολεμικά πλοία στη Θεσσαλονίκη για την προστασία των ξένων. Ο ίδιος, σε επιστολή που βρίσκεται στο αρχείο του στο Πανεπιστήμιο του Birmingham, αναφέρει ξεκάθαρα τον λόγο για την αναφορά του αυτή.

Ο κ. Mazower δεν μελέτησε επίσης τις αναφορές των καθολικών ιερέων της πόλης που περιγράφουν με ακρίβεια τις φρικιαστικές ενέργειες των Τούρκων (δες: *Annales de la congrégation de la mission ou recueil de lettres édifiantes écrites par les prêtres de cette congrégation et par les filles de la Charité*, Tome XLI, Année 1876, Paris 1877).

Στη συνέχεια ο κ. Mazower παραλείπει όλα τα επακόλουθα της σφαγής, αναφερόμενος μόνο στον απαγχονισμό έξι τσιγγάνων ως υπευθύνων της σφαγής, ενώ λίγους μήνες αργότερα καταδικάστηκαν από δικαστήριο της Κωνσταντινούπολης οι καθοδηγητές της σφαγής: ο βαλής, οι επικεφαλής αξιωματικοί και ένας σύμβουλος του βιλαετίου με πολύ βαριές ποινές φυλάκισης και καθαίρεσης. Στο κεφάλαιο αυτό υποβαθμίζει όσο μπορεί περισσότερο τη συμμετοχή των Τούρκων αναφερόμενος στο γεγονός ως «παρεξήγηση» ή ότι η σφαγή έγινε από «Αλβανούς και Τσιγγάνους» και τελειώνει πάλι με το «μαξιλαράκι»: «Πολύ γρήγορα (*προσέζτε τη λέξη*) η αντιπάθεια μεταξύ των φυλών (*εννοεί δηλαδή χριστιανών και μουσουλμάνων*) γρήγορα ξεχάστηκε και συγχωρέθηκε».

Πάμε τώρα στο 1897 και τον ελληνοτουρκικό πόλεμο που κατέληξε στη συντριβή του ελληνικού στρατού θέτοντας σε κίνδυνο ακόμα και την Αθήνα.

Ο κ. Mazower δεν κάνει την παραμικρή αναφορά στον πόλεμο, τη στιγμή μάλιστα που η Θεσσαλονίκη έπαιξε δεσπίζοντα ρόλο υπέρ φυσικά των Οθωμανών. Ήταν το κέντρο επιχειρήσεων του οθωμανικού στρατού και η έδρα του Γενικού Επιτελείου. Στην πόλη αυτή έφθασαν σιδηροδρομικώς 154.000 στρατιώτες, 3.300 αξιωματικοί, 34.400 άλογα και 8.700 τόνοι πολεμικού υλικού πριν προωθηθούν στο μέτωπο. Ήταν η έδρα δεκάδων Γερμανών αξιωματικών εκπαιδευτών και συμβούλων των Τούρκων, και τέλος, εδώ κατέληγαν οι Έλληνες αιχμάλωτοι πολέμου.

Σύμφωνα λοιπόν με αναφορά του Blunt (ο ίδιος Άγγλος πρόξενος που αναφέρθηκε και το 1876) από τις 27 Απριλίου άρχισαν να καταφθάνουν καθημερινά στην πόλη εκατοντάδες Έλληνες αιχμάλωτοι. Μέσα σε λίγες μέρες γέμισαν οι φυλακές του Επταπυργίου, του Λευκού Πύργου και ειδικά διαμορφωμένοι χώροι στο πεδίο του Άρεως. Στις 28 Απριλίου μάλιστα 40 αιχμάλωτοι οδηγήθηκαν στη φυλακή του Λευκού Πύργου, ενώ δέχονταν ύβρεις και ξυλιές από μουσουλμάνους και Εβραίους. Της πομπής προηγούνταν τα κεφάλια νεκρών Ελλήνων στρατιωτών καρφωμένα σε κοντάρια. Οι πρόξενoi εξανέστησαν και προέβησαν σε εντονότερες διαμαρτυρίες προς τον Βαλή.

Ο κ. Mazower τα αγνοεί όλα αυτά, ακόμα και την επιστολή καθηγητή της εβραϊκής σχολής της *Alliance Israélite Universelle* προς τα κεντρικά της οργάνωσης στο Παρίσι (AIU, Série Grèce, IC 40, 25 Juin 1897). Η επιστολή ανέφερε: «Μόλις πληροφορήθηκαν

την άφιξη μιας ομάδας Ελλήνων αιχμαλώτων, ένα πλήθος Εβραίων που ανήκουν στη χαμηλή τάξη των ανίδεων, συγκεντρώθηκε στον σταθμό. Με το που εμφανίστηκαν οι αιχμάλωτοι, οι Εβραίοι τους υποδέχθηκαν με γιουχαΐσματα, ύβρεις κι άλλες παρόμοιες εχθρικές εκδηλώσεις. Τα γιουχαΐσματα, οι αποδοκιμασίες και οι αλαλαγμοί συνόδευσαν τους αιχμαλώτους από τον σιδηροδρομικό σταθμό έως τη φυλακή του Λευκού Πύργου. [...] Η συμπεριφορά του εβραϊκού όχλου εξόργισε όλους τους Χριστιανούς, όλους τους Εβραίους που σέβονται τον εαυτό τους και πρώτα απ' όλους τους Έλληνες που παρακολούθησαν γλωμοί από τα σκαλιά των σπιτιών τους την πορεία των αιχμαλώτων».

Σειρά έχουν τώρα τα γεγονότα του Μαΐου του 1903, όταν Βούλγαροι (ή αν προτιμά ο κ. Mazower «Μακεδόνες») αναρχικοί γνωστοί ως *Βαρκάρηδες* ανατίναξαν το γαλλικό ατιμόπλοιο *Guadalquivir*, την Οθωμανική Τράπεζα (αγγλογαλλικών συμφερόντων) και προέβησαν σε διάφορες άλλες βομβιστικές ενέργειες, πάντα με σκοπό να θίξουν ευρωπαϊκά συμφέροντα για να αναδείξουν την καταπίεση που υφίσταντο από τις τουρκικές αρχές..

Πιασάρικο θέμα (το ξέρω καλά γιατί έγραψα ολόκληρο βιβλίο γ' αυτά τα γεγονότα) αλλά στην ουσία όχι τόσο σημαντικό για την ιστορία της πόλης.

Ο κ. Mazower αφιέρωσε τρεισήμισι σελίδες στα γεγονότα αυτά χωρίς φυσικά στο τέλος να αναφέρει ότι οι Τούρκοι σκότωσαν 12 Έλληνες και φυλάκισαν 24, ευκαιρίας δοθείσης, μια και δεν είχαν καμία ανάμειξη στις βομβιστικές ενέργειες..

Στη συνέχεια αφιερώνει μία και τρία τέταρτα της σελίδας για ολόκληρο τον Μακεδονικό Αγώνα, υποβαθμίζοντας έτσι το όλο θέμα, χωρίς όμως να παραλείψει να αφιερώσει σχεδόν μία ολόκληρη σελίδα από τις παραπάνω στις δολοφονίες της οργάνωσης του Σουλιώτη-Νικολαΐδη. [Αυτό θα πει επιλεκτική έμφαση στα γεγονότα].

Και τελειώνει πάλι με το «μαξιλαράκι»: «Το να είσαι “Βούλγαρος” σήμαινε ότι υποστήριζες την Εξαρχία. Ήταν ένα θέμα γλωσσικό-θρησκευτικό χωρίς καμία εθνική συνείδηση», και συνεχίζει «Οι ελληνικές συμμορίες συχνά αποτελούνταν από ελληνοποιημένους Σλάβους ή Αλβανούς ληστοσυμμορίτες». Παρακαλώ σκεφτείτε το μήνυμα που περνάει.

Σχετικά με την επανάσταση των Νεότουρκων το 1908 και τις επιπτώσεις της θα πω δύο μόνο λόγια παρότι θα μπορούσα να μιλήσω πάνω από μία ώρα για την ακραία παραπληροφόρηση που επιχειρεί ο κ. Mazower. Στο σχετικό κείμενο εκθειάζει απροκάλυπτα τους ήρωές της Ενβέρ, Ταλάτ, Ναζίμ, Ραχμί κ.ά., χωρίς (α) να εξετάσει ποιοι ήταν και ποιοι κρύβονταν από πίσω τους, (β) χωρίς καν να αναφέρει τις διώξεις, σφαγές και βιασμούς που υπέστη ο χριστιανικός πληθυσμός της Μακεδονίας τα έτη 1910-1911-1912 υπό την καθοδήγηση τους και (γ) τον ρόλο αυτών των ατόμων την περίοδο 1914-1916 στον αφανισμό των Ποντίων και των εκατομμυρίων Αρμενίων.

Και φθάνουμε αισίως στο 1912 και στην απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης. Εδώ τα πράγματα αγριεύουν.

Ξεκινάω με την αγγλική λέξη που χρησιμοποιεί για την Απελευθέρωση=

«Captured». Η λέξη αυτή σημαίνει υφαρπαγή, υποδηλώνει αιχμαλωσία και υπονοεί την εν καιρώ επιστροφή στον αρχικό δικαιούχο. Μίλησα ήδη για την τεράστια σημασία των λέξεων. Στην περίπτωση αυτή ο συγγραφέας περνάει το μήνυμα στον αγγλόφωνο αναγνώστη ότι η πόλη δεν ανήκει στους «καταληψίες».

Σε όλο αυτό το κεφάλαιο υπάρχουν δύο μόνο αναφορές σε εντυπώσεις αξιωματικών ή στρατιωτών που βρέθηκαν στη Θεσσαλονίκη τις μέρες της απελευθέρωσης. Η πρώτη του Αλέξανδρου Μαζαράκη (λίγες λέξεις όλο κι όλο) και μία ακόμα που σας τη διαβάζω από το πρωτότυπο. Είναι αποσπάσματα από μία σειρά επιστολών ενός αξιωματικού προς τη σύζυγό του.

«Η Θεσσαλονίκη δεν με ενθουσιάζει. Όταν ευρίσκεται κανείς εις πολεμικήν κίνησιν είναι comme à la guerre και δεν στενοχωρείται, δεν έχει ουδεμίαν απαίτησιν. [...] Έχει ομολογουμένως ένα ωραϊόν κήπον εις το παραθαλάσσιον με κινηματογράφον, μουσικήν, café chantant και restaurant, το μόνον ίσως που ημπορεί κανείς να φάγη καλά και όχι ακριβά. [...] Σε βεβαιώ ότι εσιχάθηκα φοβερά θα επροτιμούσα δε χίλιαι φοραίς να ήμουν στρατοπεδευμένος υπό σκηνήν σε κανένα βουνό· παρά εδώ εις αυτήν την παρδαλήν πόλιν όπου είναι συγκεντρωμένοι όλαι αι φυλαί του Ισραήλ. Σε βεβαιώ ότι αντιπαθητικώτερος τόπος δεν υπάρχει. [...] Δεν ξέρω κατά πόσον δύναται να αρέση μία πόλις με κοινωνίαν παρδαλήν, αποτελουμένην κατά τα 9/10 από Εβραίους· δεν έχει ουδέν Ελληνικόν· αλλ' ούτε το ευρωπαϊκόν. Δεν έχει τίποτε».

Τα λόγια αυτά είναι του αξιωματικού Ιπποκράτη Παπαβασιλείου (στην περίπτωση ο κ. Mazower αυτή αναφέρει το όνομα – αν και δύσκολο). Είναι ένας μεγαλοαστός με στενές σχέσεις με το Παλάτι που ξεκίνησε με τη 2η Μεραρχία από την Αθήνα, έλαβε μέρος στην απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης, έφυγε κατευθείαν για το μέτωπο της Ηπείρου και επέστρεψε πάλι με τη 2η Μεραρχία στη Θεσσαλονίκη τον Μάιο του 1913, οπότε και έγραψε τις επιστολές αυτές. Φυσικά, η σχετική παραπομπή του κ. Mazower είναι καθ' όλα σωστή, αλλά προέρχεται από ένα βιβλίο 350 σελίδων (Τρίχα Λύντια (επιμ.), *Βαλκανικοί Πόλεμοι 1912-1913: Ημερολόγια και γράμματα από το Μέτωπο*, ΕΛΙΑ, Αθήνα 1991) με δεκάδες άλλες επιστολές. Σας διαβεβαιώνω ότι έχω διαβάσει ολόκληρο το βιβλίο καθώς και δεκάδες άλλα βιβλία με απομνημονεύματα και εντυπώσεις αξιωματικών και στρατιωτών από τη Θεσσαλονίκη. Πουθενά, μα πουθενά δεν υπάρχει μία τόσο αρνητική περιγραφή της πόλης. Υποθέτω, λοιπόν, ότι ο κ. Mazower διάβασε ολόκληρο αυτό το βιβλίο καθώς και τις άλλες εκατοντάδες αφηγήσεις και διάλεξε να περιλάβει στο βιβλίο του αυτές μόνο τις γραμμές. Τυχαίο;

Επίσης, από τις ανταποκρίσεις δεκάδων Ευρωπαίων ανταποκριτών, ο κ. Mazower επέλεξε λίγες μόνο γραμμές από το βιβλίο του Jean Leune (*Une Revanche, Une Etape: avec les Grecs, de Paris à Salonique par Athènes et la Macédoine - Campagne de 1912*, Paris 1914), Γάλλου ανταποκριτή του περιοδικού *L'Illustration*, τον οποίο χαρακτηρίζει προκαταρκτικά και ως «Φιλέλληνα» προδιαθέτοντας αμέσως τον αναγνώστη. (Παρα-

καλώς δέστε αυτό το βιβλίο των 500 σελίδων). Επέλεξε λοιπόν την παρακάτω παράγραφο: «Οι Έλληνες διατήρησαν την τουρκική αστυνομία, οπλισμένη, για να επιβάλλει την τάξη». Με το παραπάνω απόσπασμα αυτό, του «φιλέλληνα», υπονοεί την αδυναμία των Ελλήνων να επιβάλλουν την τάξη και διαστρεβλώνει την πραγματικότητα, σύμφωνα με την οποία η τουρκική αστυνομία διατήρησε τον οπλισμό της για τρεις-τέσσερις μόνο μέρες έως ότου να φθάσουν τα πρώτα σώματα της Κρητικής χωροφυλακής. Το κεφάλαιο για το 1912 είναι γεμάτο ειρωνεία εναντίον των Ελλήνων και τελειώνει με την παρατήρηση ότι: «Οι Έλληνες δημόσιοι υπάλληλοι της Αθήνας θεωρούν εξορία στη Βουλγαρία τη μετάθεσή τους στη Θεσσαλονίκη».

Θα ήθελα, τέλος, να αναφερθώ στις τελευταίες 190 σελίδες του βιβλίου (περίπου το 1/3 του βιβλίου) που ξεκινάει με τον τίτλο «Making the city Greek» (= Εξελληνίζοντας την πόλη) και επαναλαμβάνει τη λέξη «HELLENIZATION» (= Εξελληνισμός) δεκάδες φορές έως το τέλος του βιβλίου. Θα μου πείτε, και τι πειράζει; Σκεφθείτε λοιπόν ότι διαβάζετε ένα κείμενο σχετικά με την Τουρκία όπου επαναλαμβάνεται η λέξη «εκτουρκισμός». Πού θα πάει το μυαλό σας; Χωρίς αμφιβολία θα σκεφθείτε την εξόστωση των Ποντίων, τον αφανισμό των Αρμενίων, τις σφαγές στην Ιωνία και ακόμα και σήμερα στις διώξεις των Κούρδων.

Τονίζω λοιπόν για τρίτη φορά ότι το βιβλίο αυτό απευθύνεται σε αγγλόφωνους. Όταν λοιπόν διαβάζουν συνεχώς τη λέξη «hellenization», καταλήγουν να πιστέψουν ότι η πόλη αυτή δεν ήταν ποτέ ελληνική και ότι έγινε μια τεράστια προσπάθεια να αποκτήσει ελληνικό χαρακτήρα και υπόσταση. Στην αρχή της ομιλίας μου σας μίλησα για «πικρή γεύση». Αυτό οφειλόταν στην επαναλαμβανόμενη αυτή λέξη. [Η τεχνική αυτή έχει την επιστημονική ονομασία «Υποβολιμαία τεχνική» (= Subliminal Technique)]. Ακόμα και η φρικτή ιστορία της εξολόθρευσης των Εβραίων από τους Γερμανούς ενέπνευσε έμμεσα στον εξελληνισμό της Θεσσαλονίκης. Πώς, μάλιστα, τελειώνει το 14ο κεφάλαιο του βιβλίου: «Η Ελλάδα χρειάστηκε λιγότερο από τρεις εβδομάδες για να δώσει τέλος στην οθωμανική κυριαρχία στη Θεσσαλονίκη. Αλλά, μετά από πέντε αιώνες κάτω από τους σουλτάνους η πόλη θα χρειαστεί περισσότερο χρόνο για γίνει πραγματικά ελληνική».

Το κεφάλαιο επίσης με τίτλο «Η έξοδος των μουσουλμάνων» είναι ένας ύμνος στην ανεκτικότητα των μουσουλμάνων και στην αγριότητα των Ελλήνων. Μεταφράζω: «Συμμορίες Ελλήνων προσφύγων (που συνέρρευσαν στην πόλη μετά την απελευθέρωση) κραδαίνοντας μπαλτάδες λεηλάτησαν μαγαζιά μουσουλμάνων και διέρρηξαν τα σπίτια τους». Ειλικρινά πολύ θα ήθελα να μάθω από πού αντλεί τις πληροφορίες του ο κ. Mazower, μια και συστηματικότερα αποφεύγει να αναφέρει τις πηγές του.

Κλείνοντας, θα ήθελα να επαναλάβω αυτά που είπα στην αρχή, ότι δηλαδή το βιβλίο αυτό έχει μεν ασήμαντα λάθη και ανακρίβειες, αλλά είναι ένα αριστούργημα έντεχνης παραπληροφόρησης όσον αφορά: (α) τις εσκεμμένες ή μη παραλείψεις, (β) τα μισά ψέματα ή τις μισές αλήθειες, (γ) την έμφαση σε ορισμένα γεγονότα και την παράλληλη υποβάθμιση άλλων, (δ) τη χρήση προσεκτικά επιλεγμένων παραπομπών, και τέλος και

σημαντικότερο, τη χρήση συγκεκριμένων λέξεων (στην αγγλική πάντα γλώσσα) που προϋδεάζουν έντεχνα τον αναγνώστη.

Τελειώνω με αναφορά στον αγγλέζικο τίτλο του βιβλίου:

Salonica – City of Ghosts (1430-1950)

Αποφεύγω να σχολιάσω τη χρήση της λέξης *Salonica* αντί *Thessaloniki*. Στέκομαι όμως στη χρήση της λέξης *ghosts* (= φαντάσματα). Σύμφωνα με το πρώτο παράδειγμα που δίνει το *New Oxford Thesaurus of English* η λέξη *ghosts* συνοδεύεται συνήθως από το ρήμα *haunt* (= στοιχειώνω), με άλλα λόγια, πάντα με βάση το παράδειγμα του λεξικού, τα φαντάσματα στοιχειώνουν τη Θεσσαλονίκη. Σύμφωνα λοιπόν με τις θεωρίες του υπερφυσικού, στην πόλη έχουν παγιδευτεί τα φαντάσματα του παρελθόντος που περιμένουν κάποια στιγμή να δικαιωθούν. Ο κ. Mazower θεωρεί ότι τα φαντάσματα είναι οι Εβραίοι και οι μουσουλμάνοι που ζούσαν εδώ. Τι περιμένει όμως ο συγγραφέας να συμβεί για να δικαιωθούν και να απελευθερωθούν τα φαντάσματα αυτά; Αν, παρ' ελπίδα όμως θεωρεί ως φαντάσματα τις δεκάδες χιλιάδες Ελλήνων που σφάχτηκαν από τους Τούρκους από το 1430 έως το 1912, τότε τον διαβεβαιώνω ότι αυτά δικαιώθηκαν με την απελευθέρωση της πόλης τον Οκτώβριο του 1912.

